

9. Dictionarius of John de Garlande// A volume of vocabularies / Ed. by T. Wright. – London: Privately printed, 1857.
10. Early English and Scottish Poetry, 1250-1600/ Selected and Ed., With a Critical Introd. and Notes by H. M. Fitzgibbon. – London, W. Scott, 1888.
11. English poetry (1170-1892)/ Ed by. J. M. Manly. – Boston, New York [etc.] Ginn & Company, 1907.
12. Fitzwilliam Museum. – MS 330.
13. Gimpel J. The medieval machine: the industrial revolution of the Middle Ages. – Harmondsworth: Penguin, 1977.
14. Glick T.E. Agronomy// Medieval Science, Technology and Medieval Medicine: En Encyclopaedia/ Ed by T.F. Glick, S. J. Livesey, F. Wallis. – New York: Routledge, 2005.
15. Liber Custumarum// Munimenta Gidhallae Londoniensis: Liber Albus, Liber Custumarum, Et Liber Horn/ Ed. by H. T. Riley. – Longman, Brown, Green, Longmans, and Roberts, 1860– Vol. II, part 1.
16. Matthaei Parisiensis monachi sancti Albani, Chronica majora / Ed. by H. R. Luard. – In 7 vols. – Vol. I. The Creation to A.D. 1066. – London: Longman & Co., 1872.
17. Middle English Humorous Tales in Verse/ Ed. by G. H. McKnight, – Boston-London: D. C. Heath & Co., 1913.
18. Scattergood J. Writing the clock: the reconstruction of time in the Late Middle Ages// European Review. – 2003. – № 11. – P. 453-474.
19. The annals of Roger de Hoveden. Comprising the history of England and of other countries of Europe from A.D. 732 to A.D. 1201 / Ed. by H. T. Riley. – In 2 vols. – Vol. I. A.D. 732 to A.D. 1180. – London, H.G. Bohn, 1853.
20. The Chronicle of Henry of Huntingdon: Comprising the History of England, from the Invasion of Julius Caesar to the Accession of Henry II.

- Also, The Acts of Stephen, King of England and Duke of Normandy/ Trasl. by T. Forester. – London: H. G. Bohn, 1853.
21. Thorndike L. A history of magic and experimental science. – Vol. II. – New York: Columbia Univ. Press, 1923.
22. Англосаксонская хроника/ Пер. с др.-англ. – СПб.: Евразия, 2010.
23. Город в средневековой цивилизации Западной Европы. – Т. 3. Человек внутри городских стен: повседневность и коллизии городской жизни. – М.: Наука, 2000.
24. Гуревич А. Я. Категории средневековой культуры. – М.: Искусство, 1984.
25. Гьоз Г.-В. Час. Історія: Середньовіччя // Історія європейської ментальності/ За ред. П. Дінцельбаха/ Пер. з нім. – Львів: Літопис, 2004.
26. Дейвіс Н. Європа. Історія/Укр. переклад П. Татарчука. – К.: Основи, 2006.
27. Ле Гофф Ж. Средневековье: время церкви и время купцов// Ле Гофф Ж. Другое средневековье: Время, труд и культура Запада. – Екатеринбург, 2000.
28. Ле Гофф Ж. Цивилизация средневекового Запада/ Пер. с фр. – Екатеринбург: У-Фактория, 2007.
29. Монтанари М. Голод и изобилие. История питания в Европе/ Пер. с итал. – СПб.: Александрия, 2009.
30. Пастуро М. Повседневная жизнь Франции и Англии во времена рыцарей круглого стола. – М.: Молодая гвардия, 2001.
31. Хартия, данная гильдии оксфордских ткачей в 1275 году// Средневековый город: сб. ст./ Под. ред. В. Ф. Семенова// Ученые записки МГПИ им. Ленина – М., 1949. – Т. 59.
32. Ястребицкая А. Л. Средневековая культура и город в новой исторической науке. – М.: Интерпракс, 1995.

Надійшла до редколегії 05.09.13

А. Охрименко, асп.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

ВРЕМЕННЫЕ СТРУКТУРЫ В МЕНТАЛЬНОСТИ АНГЛИЙСКОГО БЮРГЕРСТВА XI-XIII ВВ.

В статье на основе нарративных и изобразительных источников исследуется восприятие времени как социальной категории городскими жителями Англии в период XI-XIII вв. Определяются изменения, происходящие в ментальности английского общества, под влиянием урбанизационных процессов эпохи высокого средневековья.

Ключевые слова: социальная история, история времени, средневековая ментальность, Англия, урбанизация.

O. Okhrimenko, Postgraduate student
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

STRUCTURES OF TIME IN THE MENTALITY OF THE ENGLISH BURGHERS DURING 11TH-13TH CENTURIES

The article based on narrative and visual sources and it investigates the perception of time as a social category of urban residents in England during the eleventh to thirteenth centuries. It identifies the changes that occur in the mentality of the English society under the influence of urbanization processes of the High Middle Ages.

Keywords: social history, the history of time, the medieval mentality, England, urbanization.

УДК [(436): (477)]

Н. Папенко, канд. іст. наук, доц.
О. Лихачова, студ. магістратури
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

АВСТРИЙСЬКО-УКРАЇНСЬКІ ВІДНОСИНИ: ІСТОРИЧНИЙ ВИМІР

У статті проаналізовано передумови, сучасний стан та перспективи розвитку австрійсько-українських відносин. Розглянуто нормативно-правову базу та досліджено основні аспекти відносин.

Ключові слова: Австрія, Україна, співробітництво, відносини.

Ще на початку X ст. у літописах з'являються перші записи про торгівлю між Київською Русю і містами Дунаю. У цих же літописах описується династичний шлюб, який був укладений у 1252 р. між Гертрудою (племінницею Фрідріха III, останнього представника австрійської династії Бабенбергерів) та сином князя Д. Галицького. Це був початок розвитку дружніх відносин між державами.

Наприкінці XVI ст. розпочинається війна між християнською Австрією та Османською імперією. Важливу роль у цій війні відіграли козаки Запорозької Січі. Цю інформацію знаходимо у щоденнику посла австрійського імператора Рудольфа II, дипломата Еріха Лясоти, який у 1594 р. неодноразово перебував на Запорозькій Січі. Його спогади про цю подорож містять дуже великий масив інформації про хід переговорів із козаками, наводить власні спостереження і міркування щодо військової майстерності та значення їхньої діяльності. Са-

ме козаки зробили значний внесок у звільнення Відня під час Тридцятилітньої війни. За деякими даними близько 16000-20000 український козаків були при визволенні столиці Австрії від турків [10].

Наприкінці XVIII ст. як відомо, західноукраїнські землі були тісно пов'язані з Австрією. Після першого поділу Польщі у 1772 р., до складу Габсбурської держави увійшла Галичина, а 1774 р. Австрія придбала в Османській імперії Буковину. У складі Угорського королівства ще з XVII ст. перебувало Закарпаття. Таким чином, до складу Габсбурської імперії входили українські землі площею 70 тис. кв. км. Про них ще у 1915 р. писав С. Томашівський: "Галичину можна назвати історичними воротами між двома половинами Європи. Ся важна роля умовлена, окрім значення Карпат, також політично-географічним характером цієї території" [4, с.89].

За своєю чисельністю українські землі займали в Ціслеїтанії четверте місце – після німців, чехів і поляків. Навіть незважаючи на масову еміграцію за океан, чисельність українського населення в австрійських землях постійно зростала. І в Галичині, і в Буковині українське населення представляло на початок XX ст. практично 40 % усіх жителів цих важливих для австрійської держави, як в економічному, так і в стратегічному відношенні коронних країв. Політично-правове становище українського населення в Австрії визначалося конституційним устроєм держави.

Проте, незважаючи на конституційні, законодавчі гарантії офіційного Відня, політично-правове становище українців в Австрії на початок XX ст. залишалося на дуже низькому рівні. Нечисленне представництво в законодавчих і виконавчих органах влади, другорядні посади в австрійсько-угорській армії, обмеження у використанні української мови змушували найсвідомішу, освічену частину української спільноти шукати виходу з такої непростой ситуації. Створилися умови для зародження українського національного руху. І на початку XX ст. цей рух представляв собою розгалужену і досить організовану силу, яка, в певній мірі, впливала на політичне життя в Галичині та в Буковині.

Заради справедливості треба все ж таки відзначити, що лише в одному надзвичайно важливому і принциповому питанні Габсбурги пішли назустріч українцям. Навесні 1918 р. в Австрії офіційно замінили використання етнічних термінів "Ruthenen", "ruthenisch", "Ukrainern", "ukrainisch". У такий спосіб у Відні визнали існування українського народу.

На початку XX ст. документально закріплюються австрійсько-українські відносини. Після підписання 9 лютого 1918 р. Брестського мирного договору відбувся обмін дипломатичними представниками між УНР і Австро-Угорщиною. Українським послом до Відня було призначено А. Яковліва, австрійським до Києва – графа Й. Форгача. Між УНР, Німеччиною та Австро-Угорщиною були укладені економічний договір від 23 квітня терміном до 31 липня 1918 р. та господарська угода від 10 вересня 1918 р. терміном до 30 червня 1919 р. про ввезення до Центральних країн великих обсягів зерна, фуражу, олії, м'яса, цукру, інших продовольчих товарів, залізної та марганцевої руди, деревини тощо, а також поставок з Центральних держав вугілля, нафти, нафтопродуктів, сільськогосподарських машин та ін. Отже, у 1918 р. вперше було документально закріплено співробітництво між державами в економічній сфері [8, с. 2].

Лише після розпаду Радянського Союзу Україна постає, як окремих суб'єкт на міжнародній арені. Це відкрило широкі можливості для розвитку двостороннього співробітництва. На відміну від багатьох інших західних держав, Австрійська республіка, не чекаючи референдуму 1 грудня, одразу ж стала розвивати політичні контакти з українським керівництвом, і як наслідок 28 вересня 1991 р. в Нью-Йорку міністри закордонних справ України та Австрії А. Зленко та А. Мок підписали протокол про консульські відносини [9, с. 34]. 24 січня 1992 р. були встановлені дипломатичні відносини, а австрійське консульство в Києві стає – посольством. З квітня 1992 р. у Відні починає функціонувати посольство України. Австрія – єдина країна, яка не зробила формального дипломатичного визнання України, оскільки вважала, що факт членства України в ООН та ряді спеціалізованих організацій свідчить про міжнародне визнання України з боку світового співтовариства [12].

Політичні контакти на вищому рівні були і є однією з найважливіших складових двосторонніх угод. Від їхньо-

го розвитку багато в чому залежить, перш за все, розвиток економічного співробітництва, саме вони покликані стимулювати та регулювати різносторонні взаємини. Саме 1991 – 1999 рр. відзначилися інтенсивністю політичних контактів на вищому рівні

Протягом 1991 – 1999 рр. було підписано 26 двосторонніх угод. 26 вересня 1991 р. Австрійська Республіка, підписала спільне комюніке, встановлюючи з Україною прямі консульські відносини. В цьому документі мова йшла про розвиток всебічного співробітництва в галузі політичних, економічних, торговельних, науково-технічних, культурних і гуманітарних відносин [13]. Згодом було відкрито австрійське генеральне консульство у Києві. На початку лютого 1992 р. керівник політичного відділу міністерства закордонних справ Австрії Е. Сухаріпа зазначав, що австрійська сторона має значний інтерес до розвитку дипломатичних відносин з Україною, про що свідчить встановлення Австрією, однією з перших, консульських відносин з Україною [4, с.90]. Прагнення розвивати політичний діалог відразу ж отримало підтвердження, коли в лютому 1992 р. Україну відвідала представницька делегація на чолі з віце-канцлером Австрії Е. Бусеком. У свою чергу, в квітні і червні 1992 р. до Відня прибували з робочими візитами віце-прем'єр-міністр О. Слєпчєв і прем'єр-міністр України В. Фокін [4, с. 90].

У травні 1993 р. Австрію відвідала українська делегація на чолі з віце-прем'єр-міністром України В. Пинзеніком, яка сприяла підписанню угоди між урядом України та федеральним міністерством фінансів Австрійської Республіки, яка регулювала торговельні відносини між обома державами [12].

В кінці серпня – на початку вересня 1993 р., під час візиту урядової делегації України до Відня, було підписано угоду між Україною та Австрією про двосторонні торговельно-економічні відносини. Угода стала базовим документом у законодавчому регулюванні двосторонніх торговельно-економічних відносин.

7 – 9 листопада 1993 р., під час візиту до Австрії міністра закордонних справ України А. Зленка був підписаний меморандум про подальше застосування двосторонніх угод між Австрією та Україною [4, с. 91].

Таким чином, було започатковано формування законодавчої бази для регулювання двосторонніх міждержавних відносин, яка стала важливою передумовою успішного співробітництва в усіх сферах. Варто зазначити, що більшу ініціативність в плані двосторонніх відносин проявляла австрійська сторона, оскільки саме з її боку надсилалися запрошення на відвідання країни. З українського ж боку брак ініціативи можна пояснити відсутністю зовнішньополітичної доктрини, яка з'явилася тільки 2 липня 1993 р. але, незважаючи на тимчасові труднощі, цим відносинам була притаманна позитивна динаміка.

З часом у розвитку політичних відносин настав певний спад, відчувалася їхня явна стагнація, що значною мірою позначилося і на інших сферах, зокрема, на розбудові договірно-правової бази. Причин відсутності активних відносин було достатньо як з однієї, так і з іншої сторони. Напевно головним було те, що як Україна, так і Австрія вирішували ряд важливих для свого народу проблем внутрішнього і зовнішнього характеру.

Роком активних політико-правових відносин між Україною та Австрійською республікою політики, історики вважають 1995 р., який був пов'язаний зі вступом Австрії до Європейського союзу. Це створило для деяких політиків зручний привід, часто безпідставний, виправдовувати свої дії щодо України необхідністю враховувати інтереси Європейського Союзу. Такі настрої були особливо відчутними у першій половині 1995 р. [12].

Покращенню атмосфери у відносинах між Україною й Австрією сприяв вплив відомих якісних змін у міжнародному становищі нашої держави.

У квітні 1996 р. відбувся офіційний візит прем'єр-міністра України Є. Марчука до Австрії. У ході візиту було проведено ряд зустрічей: з федеральним канцлером Австрії Ф. Враніцьким, головою Національної ради Г. Фішером, федеральним міністром фінансів В. Кліма, віце-канцлером, міністром закордонних справ В. Шюсселем. У травні того ж року відбувся візит в Україну делегації Національної ради Австрійської Республіки на чолі з президентом Г. Фішером, який провів ряд зустрічей з президентом України та іншими високими посадовими особами. Таким чином, якісне покращення двосторонніх контактів на вищому рівні відбулося через значний проміжок часу після встановлення офіційних відносин. Такий стан відносин негативно відбився на всіх сферах співробітництва. Двосторонні контакти на вищому рівні мали виконувати ряд важливих функцій, а саме сприяти активізації співпраці на всіх напрямках, коригувати пріоритети співробітництва, представляти позиції обох сторін щодо широкого спектру питань як внутрішньої, так і зовнішньої політики [12].

1996 р. заклав передумови для суттєвої зміни існуючої ситуації. 28 червня 1996 р. була прийнята Конституція України. Цей рік приніс зміни й у зовнішньополітичному курсі країни. Дослідники відзначали, що саме в 1996 р. була здійснена певна корекція зовнішньополітичного курсу України. Так, президент України Л. Кучма на парламентському зібранні ЄС у червні 1996 р. зазначив, що інтеграція України до Європи є головним завданням та стратегічною ціллю України [11, с. 102]. Ці зміни активізували як зовнішньополітичне життя країни, так і австрійсько-українські відносини зокрема. Нарешті, у листопаді 1996 р. між державами була підписана угода про сприяння та взаємний захист інвестицій. Угода належала до базових угод й мала регулювати двосторонні відносини в одній із найважливіших сфер економічної співпраці – інвестиційній.

Протягом 1997 – 2000 рр. було значно розширено законодавчу базу двосторонніх відносин. Був підписаний меморандум про співробітництво між міністерством юстиції України та федеральним міністерством юстиції Австрії. У ході візиту федерального міністра фінансів Австрії Р. Едлінгера 16 жовтня 1997 р. була прийнята конвенція про уникнення подвійного оподаткування, яка була однією з найважливіших у законодавчій базі, що регулює економічні відносини. Також у листопаді був підписаний меморандум про співробітництво в галузі сільського й лісового господарства [14].

У наступному році спостерігалась тенденція до збільшення співпраці між Австрією й Україною в економічній сфері. Початок широкомасштабного співробітництва в економічній сфері заклала угода про двосторонні торгово-економічні зв'язки від 31 серпня 1993 р. Загалом нормативно-правова база економічного співробітництва налічує 12 угод [7].

В Україні інтереси австрійської економіки представляло Бюро торгового радника Посольства Австрії в Україні, яке було представництвом Палати економіки Австрії. Бюро торгового радника Посольства Австрії в Україні було засновано у січні 1993 р. з метою розвитку й поглиблення торгово-економічних відносин між Австрією й Україною [9].

За період з 1993 по 1998 рр. динаміка розвитку австрійсько-українських торговельно-економічних відносин не тільки істотно зміцнилася, але й почала плідно розвиватися. За цей час обсяг імпорту з України до Австрії збільшився втричі, а обсяг експорту австрійських това-

рів і послуг в Україну збільшився в чотири рази. За час свого існування Бюро торгового радника Посольства Австрії в Україні мало надійну репутацію одного з найбільш активних серед закордонних дипломатичних представництв економічного профілю, які були акредитовані в Україні. Бюро торгового радника сприяло встановленню австрійським бізнесменам і підприємцям ділових контактів не лише з діловими колами м. Києва, але також з діловими колами в різних регіонах України.

На 2000 р. намітився новий підйом торгово-економічного співробітництва між обома країнами, який ознаменував інвестування в економіку. Цей динамічний розвиток знайшов своє продовження і в 2001 р. Обсяг австрійського експорту в Україну за 2001 р. у порівнянні з 2000 р. збільшився на 26,6% і становив 269,3 млн євро, а австрійський імпорт з України збільшився на 16,5% і склав 266,3 млн євро [6].

У 2000 р. в Києві було відкрито бюро австрійської агенції "Österreich Werbung", яке повинне було інформувати українські туристичні агенції і фірми, про дулове партнерство з австрійськими [6].

Важливо підкреслити, що саме в 2000 р. спостерігалася велика зацікавленість австрійських банківських і промислових кіл в інвестиціях в українську економіку і в розвитку більш тісного торгово-економічного співробітництва з Україною.

Австрійський капітал в Україні був представлений досить потужно – це третина усіх прямих іноземних інвестицій. Наприклад, лише в Вінницькій області працювала 6 спільних українсько-австрійських підприємств: ТОВ "Пфанер Бар", ТОВ "Пфанер Агро", ТОВ Жежелівський кар'єр, ТОВ "РТС", СТОВ "Відродження", ТОВ "Гасиб Україна". Зовнішньоторговельний оборот Вінниччини з Австрійською Республікою за січень-листопад 2008 р. склав 20,3 млн дол. США [1].

В Україні успішно здійснюють свою діяльність "Райффайзенбанк Україна" і Банк "Австрія Кредитанштальт Україна". Крім того, Австрія стала поки що єдиною західною державою, що відкрила в Україні мережу супермаркетів компанії Billa. В Києві працюють вже три супермаркети компанії Billa, в Дніпропетровську – два. Наприкінці 2001 р. відкрився один супермаркет Billa в Запоріжжі та два у Харкові [6].

Крім того, важливу роль у розвитку двосторонніх торгово-економічних відносин відіграє авіакомпанія "Австрійські авіалінії", що з'єднує авіалінії Австрії з чотирма українськими містами – Києвом, Харковом, Одесою і Дніпропетровськом. Таке розгалужене авіасполучення суттєво полегшувало контакти австрійських бізнесменів і підприємців з їхніми українськими партнерами.

Одним із напрямків розвитку двосторонніх відносин в економічній сфері було налагодження взаємовигідних партнерських зв'язків між окремими регіонами обох країн. На сьогоднішній день в Україні існують постійні контакти з австрійськими партнерами як на рівні регіонів: Львівська область – Федеральна земля Штирія, Івано-Франківська область – Федеральна земля Тіроль, Чернівецька область – Федеральна земля Каринтія, Закарпатська область – Федеральна земля Бургерланд, так і на рівні міст: Київ – Відень, Саки – Велс та окремих районів: Старокиївський район Києва і 18-й район Відня, Харківський район Києва і м. Велс [5].

Сучасний розвиток австрійсько-українських відносин найбільш виражений в економіці. Про це свідчать заяви австрійських та українських політиків. Так, президент Австрії Х. Фішер на спільній зустрічі з президентом України В. Януковичем заявляв, що Австрія зацікавлена у поглибленні відносин з Україною у сфері економіки [15]. Щодо економічної співпраці також висловився і

міністр економічного розвитку і торгівлі України І. Прасолов в ході дванадцятого засідання українсько-австрійської змішаної комісії з питань торгово-економічних зв'язків: "Українська сторона зацікавлена у подальшому нарощенні обсягів інвестиційного співробітництва, пошуку нових форм кооперації українських та австрійських компаній, реалізації нових проектів в економічній сфері, створення спільних підприємств з виробництва конкурентоздатної продукції та виходу з нею на ринки третіх країн" [16]. Міністр зазначив, що український уряд готовий сприяти налагодженню діалогу з австрійськими бізнесовими колами.

Про інтенсивність торгово-економічного співробітництва між Австрією й Україною свідчить також велика кількість різноманітних імпортованих й експортованих товарів. Наприклад, основними статтями австрійського експорту в Україну є комп'ютерна техніка, телекомунікаційне обладнання, медичні товари і фармацевтичні вироби, транспортні засоби, вироби з металу, офісне устаткування. Головними статтями австрійського імпорту з України є сировина, залізна руда, залізо, сталь, деревина, телекомунікаційне обладнання, одяг, напівфабрикати, товари переробки, автомобілі і машини, одяг, спортивні та інші види товарів.

Отже, на сьогоднішній день Австрія є другим по величині торговим партнером України в Європі.

Ще однією сферою співпраці є культурно-гуманітарне співробітництво між Україною та Австрією.

Договірнор-правову базу культурно-гуманітарного співробітництва складають: меморандум про співробітництво між Міністерством культури і мистецтв і Міністерством освіти України та Федеральним міністерством освіти і культури Республіки Австрія (27 серпня 1997 р.) та протокол про внесення доповнень до згаданого меморандуму щодо наукового співробітництва (17 травня 2000 р.). 21 травня 2004 р. під час офіційного візиту Федерального міністра освіти, науки і культури Республіки Австрія Е. Герера в Україну був підписаний новий меморандум про співробітництво між Міністерством культури і мистецтв України, Міністерством освіти і науки України та Федеральним міністерством освіти, науки і культури Республіки Австрія.

Меморандумом передбачалося співробітництво між музеями та картинними галереями обох сторін, обмін досвідом у галузі міжнародного та національного права з метою захисту культурних цінностей, обмін досвідом у сфері захисту історико-культурних пам'яток, співробітництво експертів з метою законодавчого врегулювання питань у культурній та освітній сферах, розробка проектів та співробітництво з метою збереження пам'яток культури та вивчення архівних матеріалів. Передбачався також обмін інформацією та досвідом з питань законодавства про середню освіту, навчальних планів та розробки навчальних матеріалів, надання підтримки при проведенні структурних реформ у сфері шкільної освіти, надання допомоги у налагодженні міжшкільних контактів, співробітництво при створенні білінгвістичних шкіл, проведення заходів з навчання та підвищення кваліфікації, передусім, для вчителів. Зазначений меморандум завершив свою дію 31 грудня 2009 р.

Плідно розвивається співробітництво між Національною академією наук України та Австрійською академією наук. Нині ці наукові установи співпрацюють в рамках 23 спільних проектів у галузі математики, фізики, інформатики, астрономії, матеріалознавства, енергетики та економіки.

Найбільш широкомасштабними проектами у галузі культури протягом останнього періоду стали Дні куль-

тури України в Австрії (2006 р.) та Дні Відня у Києві, Львові та Чернівцях (2008 р.).

Ціла низка заходів культурно-мистецького спрямування відбувається за активної участі представників української громади Австрії. Серед останніх – Український різдвяний вертеп, урочисте святкування Дня Соборності України, Шевченківське свято, Український бал, виступи мистецьких колективів українських громадських організацій та інші.

17 жовтня 2006 р. був відкритий Культурно-інформаційний центр при Посольстві України в Австрії (КІЦ). Австрійською стороною подібний заклад був відкритий у Львові 29 серпня 1998 р.

У 2007 р. започатковано інтенсивну співпрацю між Віденською Дипломатичною академією та Дипломатичною академією при міністерстві закордонних справ України, яка завершилася підписанням меморандума про співробітництво між цими навчальними закладами.

Загалом науково-освітня взаємодія між вищими навчальними закладами обох країн перебуває на достатньо високому рівні. Підтвердженням цього є численні двосторонні угоди про співробітництво та проекти, які реалізуються спільними зусиллями університетів з обох боків. Так, Інститут філології Київського національного університету ім. Т. Шевченка співпрацює з Інститутами славістики та германістики Віденського університету. Університет м. Клагенфурт має інтенсивні контакти з Харківським національним технічним університетом, Чернівецьким університетом ім. Ю. Федьковича та Житомирським державним університетом ім. І. Франка.

Загалом двостороння співпраця у культурно-гуманітарній сфері має позитивну перспективу розвитку.

Майбутня співпраця з Австрійською Республікою має один важливий для України аспект, а саме, бачення подальшого розвитку інтеграційних процесів у Європі. Хоча у самій Австрійській Республіці існують різні погляди на це розширення Європейського Союзу, позиція офіційного Відня однозначна: Австрійська Республіка підтримує ідею вступу України до ЄС [10, 13, 14, 15].

Ідею приєднання України до європейської спільноти підтримують і австрійські бізнес кола. Дана угода, на думку підприємців, значно спряла б більш ефективній співпраці. При цьому вони зацікавлені інвестувати в банківсько-фінансову та туристичну сфери України, незалежно від того чи буде підписана Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

Подальші перспективи розвитку австрійсько-українського співробітництва визначаються поглибленням співпраці у всіх сферах. Зокрема вже на 2015 р. в Україні очікують збільшення інвестицій та започаткування нових проектів. За словами Р. Шенцева (віце-президент австрійської торгової палати), економічні відносини між Австрією та Україною продуктивні. Р. Шенцев відзначив, що: "Економічні відносини чудові. Є величезний потенціал у співпраці. Ми хочемо показати, що є багато можливостей для поглиблення відносин між австрійською та українською економікою" [3].

Підводячи підсумки австрійсько-українського співробітництва, слід відзначити, що відносини розвивалися нерівномірно. Вони були обумовлені як об'єктивними, так і суб'єктивними чинниками. Незважаючи на всі негативні моменти, все ж таки, був зроблений значний поступ у розвитку двосторонньої співпраці.

Україна й Австрійська республіка, маючи тісні культурні, історичні та географічні зв'язки, підтримують і розвивають дружні відносини, які створюють необхідне підґрунтя для розвитку торгово-економічних і культурних відносин. Австрія й надалі підтримує політичні контакти з Україною.

Список використаних джерел:

1. Австрійські інвестиції запрацюють в аграрному секторі Вінниччини// myvin. – Режим доступу: <http://www.myvin.com.ua/ru/news/region/2010.html> (дата звернення 18.12.2013).
2. Австрійсько-українські відносини// bmeia. – Режим доступу: <http://www.bmeia.gv.at/ua/posolstvo/kijevi/dvostoronni-vidnosini.html> (дата звернення 20.11.2013).
3. Austrian-Ukrainian Trade Relations Show Development Potential// friedlnews. – Режим доступу: <http://www.friedlnews.com/article/austrian-ukrainian-trade-relations-show-development-potential> (дата звернення 20.12.2013).
4. Верхогляд В. Українсько-австрійські політичні відносини на вищому рівні: через минуле до майбутнього// Етнічна історія народів Європи, К., 2012. – №12 – Системні вимоги: Adobe Reader// history. – Режим доступу: http://www.history.univ.kiev.ua/ethnology/journal/ethnic_history_12/12_22.pdf (дата звернення 12.11.2013).
5. Vienna and Kiev – 20 years of friendly relations// wien. – Режим доступу: <http://www.wien.gv.at/english/politics/international/strategy/events/kiev.html> (дата звернення 17.11.2013).
6. Гессль К. Торгово-економічні відносини між Австрією і Україною// tpp. – Режим доступу: http://www.tpp.lviv.net/zek/Numbers/2002/5-6/s04/info_04.htm (дата звернення 15.11.2013).
7. Діяльність українсько-австрійської змішаної комісії з питань торгівельно-економічних зв'язків// ukrexport. – Режим доступу: http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/mk_info/aus/3814.html (дата звернення 15.11.2013).
8. Мартинов А. Ю. Австрія, Австрійська республіка. – Системні вимоги: Adobe Reader// histans. – Режим доступу: <http://histans.com/LiberUA/978-966-02-4859-5/6.pdf> (дата звернення 18.12.2013).
9. Мовчан М. Україна – Австрія: 10 років успішних дипломатичних відносин // Нова політика, 2001. – № 6. – С. 34.
10. Österreichisch-ukrainische Beziehungen// austria-ukraine. – Режим доступу: <http://austria-ukraine.info/?p=214> (дата звернення 18.12.2013).
11. Рудич Ф. Україна – Австрія. Рівень парламентаризму, соціального партнерства, демократії // Віче. – 1996. – № 3. – С. 102-119.
12. Семенко В. Українсько-австрійські двосторонні відносини протягом 1991-1996 рр.// Буковинський журнал, Чернівці, 2013. – №1// bukjournal. – Режим доступу: <http://www.bukjournal.com/vitalij-semenko-ukrajinsko-avstrijski-dvostoronni-vidnosyny-protyahom-1991-1996-rr/> (дата звернення 12.11.2013).
13. Спільне комюніке про встановлення консульських відносин між Україною і Австрійською Республікою [26 вересня 1991] : [Текст]// ligazakon. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU91001U.html (дата звернення 13.11.2013).
14. Турів М. В. Українсько-австрійське торговельно-економічне співробітництво: передумови, сучасний стан та перспективи розвитку. – Системні вимоги: Adobe Reader// archive. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/Portal/Soc_gum/Gileya/2012_59/Gileya59/P5_doc.pdf (дата звернення 12.11.2013).
15. Х. Фішер: Австрія зацікавлена у поглибленні економічних відносин з Україною//Політика// rbc. – Режим доступу: <http://www.rbc.ua/ukr/top/show/h-fisher-avstriya-zainteresovana-v-uglublenii-ekonomicheskikh-22092010194200> (дата звернення 17.11.2013).
16. Україна відкрита для діалогу з австрійським бізнесом, – І.Прасолов// kmu. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=246811673&cat_id=244277212 (дата звернення 17.11.2013).
17. Українсько-австрійські переговори// 1tv. – Режим доступу: <http://1tv.com.ua/ru/news/2013/11/21/49384> (дата звернення 20.11.2013).
18. Juschtschenko zu Besuch in Österreich// gasanbieterschleswig. – Режим доступу: <http://www.gasanbieterschleswig-holstein.de/oesterreich-ukraine-gas.html> (дата звернення 20.11.2013).

Надійшла до редколегії 05.09.13

Н. Папенко, канд. ист. наук, доц.,
О. Лихачева, студ. магистратуры
КНУ имени Тараса Шевченко, Киев

АВСТРИЙСКО-УКРАИНСКИЕ ОТНОШЕНИЯ: ИСТОРИЧЕСКИЙ ОБЗОР

В статье проанализированы предпосылки, современное состояние и перспективы развития австрийско-украинских отношений. Рассмотрена нормативно-правовая база и исследованы основные аспекты отношений.
Ключевые слова: Австрия, Украина, сотрудничество, отношения.

N. Papenko, Ph.D. in History, Associate Prof.,
O. Lihachova, Master Stud.
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

AUSTRIAN-UKRAINIAN RELATIONS: A HISTORICAL REVIEW

The article analyzes the prerequisites, current state and prospects of the austrian-ukrainian relations. It was considered the regulatory framework and investigate the main aspects of the relationship.
Keywords: Austria, Ukraine, cooperation, relationship.

УДК : 94(438+4)“191/193”:341.215.4-054.72

А. Шваб, канд. іст. наук, доц.
СНУ імені Лесі Українки, Луцьк

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ ЕМІГРАЦІЇ З ПОЛЬЩІ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД

У статті висвітлено засади еміграційної політики Другої Речі Посполитої щодо європейських країн. Проаналізовано міжнародно-правову діяльність польської влади із врегулювання питань континентальної еміграції та укладені нею міжнародні еміграційні угоди.

Ключові слова : еміграційні міждержавні угоди, еміграційна політика Польщі, міжнародно-правове врегулювання еміграції з Польщі.

Постановка наукової проблеми та її значення. У державній політиці міжвоєнної Польщі врегулювання питань еміграції займає особливе місце. За відсутності можливостей швидких соціально-економічних змін, польська влада розглядала її як важливий засіб розв'язання питань зайнятості населення, його матеріального забезпечення та соціальної стабільності. Пошук сталих зовнішніх ринків праці, забезпечення соціальних прав своїх співвітчизників за кордоном, регулювання через працевлаштування за кордоном соціальних та політичних процесів різних регіонів набуло у Другій Речі Посполитій системного характеру.

Дослідження діяльності польської влади із міжнародно-правового врегулювання питань еміграції має важ-

ливе значення не лише через відсутність такого роду робіт в українській історіографії, а й з огляду на важливість поширення досвіду еміграційної політики Польщі в Україні, яка останнім часом активно долучилася до глобального ринку праці.

Аналіз досліджень даної теми. У сучасній українській історичній науці підняті у статті питання комплексно не досліджувалися. Виключенням є лише наукові розвідки С. Качараби, у яких автор висвітлюючи причини еміграції із західноукраїнських земель одним із чинників останніх розглядає й еміграційну політику та умови еміграції до різних країн.

Значно ґрунтовніше ця тема висвітлена польськими дослідниками.